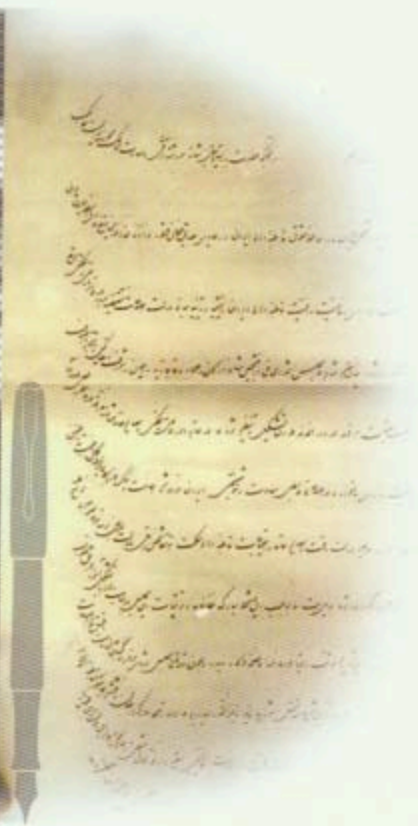

چکیده مقالات

پنجمین همایش مشروطه پژوهی

مشروطه خواهی و روشنفکری در ایران

دبیرخانه دائمی مشروطه پژوهی

معاونت فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز

چکیده مقالات

چشمین نمایش شروط پروسی

مرداد ۸۹

۱۴۱۳

مشروطه خواهی و روشنفکری در ایران

مکان: کتابخانه شهید بهشتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز

- بیات، کاوه / حکمت شیرازی، نگاهی به شکل‌گیری نسل دوم روشنفکری نهضت
مشروطه ۱۶
- جانسیز، احمد / آینه‌های رو به رو در مشروطه ایرانی و مشروطه عثمانی ۱۸
- حاجی آقایی، لیلا و عباسی، خیام / اندیشه‌های سیاسی - اجتماعی روشنفکران
عصر مشروطه ۱۹
- حسنی، محمدرضا / ستیزش‌ها و سازش‌های مدرنیته با سنت و دین در ایران
معاصر ۲۱
- حقیقی، علی محمد و حقیقی، عدالت / ظهور مشروطه‌خواهی و زمینه‌های داخلی
ایران عصر قاجاریه ۲۳
- خداشناس، حسین / عصر مشروطه و ظهور روشنفکران ادبی مدرن (ابوالقاسم عارف
قزوینی) ۲۵
- خلیلی، محسن / مشروطه خواهی در سرگذشت حاجی بابای اصفهانی و سیاحت‌نامه
ابراهیم بیگ ۲۶
- دشتکی نیا، فرهاد و موسوی، میرصمد / آثار کلاسیک تاثیرگذار در هندسه فکری
روشنفکران ایرانی ۲۸
- دلاوری، ابوالفضل / اقتران‌های تاریخی و تأخر نواندیشی در ایران ملاحظاتی درباره
سرشت جریان روشنفکری در عصر مشروطه ۳۰
- دیلمی معزی، امین / مطالعه مقایسه‌ای اختلافات نظری غرب‌گرایان و روحانیون
در جنبش مشروطه ایران ۳۲
- رفیع، حسین / بررسی پارادوکسیکال‌یته ماهیت پارادایمی روشنفکری (در گفتمان
مشروطه‌خواهی ایرانیان) ۳۳

مشروطه خواهی در سرگذشت حاجی بابای اصفهانی و سیاحت نامه ابراهیم بیگ

خلیلی، محسن^{۲۲}

چکیده:

هنگامی که از هویت به عنوان فرآیند سخن می‌گوییم، در حقیقت، از استمرار پدیده‌های تاریخی شده‌ای سخن به میان آورده‌ایم که یک فرد، گروه، قوم یا ملت، در مقام پاسخ به پرسش‌هایی که از او درباره گذشته‌اش پرسیده‌اند، بر می‌آید. پرسش‌هایی مانند کیستی، کجایی، چستی، و چبودگی، همگی، نشانگر شناسایی تشخص‌های واقعا موجود و بازشناسایی تمایزهای تاریخی موجود، است که بر انبوهی از مفهوم‌ها و کردارهایی استوار می‌گردند که "خود" را در برابر "دیگر"، شکل می‌دهند. هنگامی که بخواهیم از خلال برخی متن‌های ایران‌شناسانه، به باز شناسی ریشه‌های انحطاط سلسله قاجاریه، نظر بیفکنیم، بی‌گمان، سرگذشت‌ها / سیاحت نامه‌ها، پیش چشم خواننده پژوهشگر، جلوه‌گری می‌کنند. جیمز موریه در سرگذشت حاجی بابای اصفهانی، نگاهی منتقدانه پشه‌خود ساخته است تا فسادهای گوناگون در جامعه ایرانی روزگار قاجار را پیش چشم خواننده بیاورد. سیاحتنامه ابراهیم بیگ، انتقاد همه‌جانبه‌ای است بر حیات جامعه ایرانی. زین‌العابدین مراغه‌ای، از کهنه‌عادت‌های گذشته، روی برتافته، و به ارزش‌های جدید روی آورده است. نگارنده، بر این باور است که کندوکاو در ویژگی‌های فرهنگی "خود"، به طرزی عقلانی همراه می‌شود با بر ملاحظه ویژگی‌های "دیگری".

بنابراین، می‌توان با تحلیل متن‌های مکتوب همپوند با یک روزگار تاریخی، به این دستاورد دست یافت که نگارندگان آثار تاریخی شده، به طرزی نهانی، هنگامی که به توصیف کاراکتر خود می‌

۲۲. عضو هیات علمی گروه علوم سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد

پرداخته و از آن انتقاد می‌نموده‌اند، در حقیقت، به آشکارسازی مطلوب‌های ذهنی خود، که آن را نزد دیگران می‌یاخته‌اند، دست می‌زده‌اند. نگارنده، با تحلیل متن دو داستان / تاریخ (سرگذشت حاجی بابا و سیاحتنامه ابراهیم بیگ)، به بازشناسی نشانگان زوال "خود" / برآمدن "دیگری" پرداخته است.

واژگان کلیدی: مشروطه‌شناسی، بازشناسی خود، بازشناسی دیگری، انتقاد اجتماعی، سرگذشت حاجی بابای اصفهانی، سیاحتنامه ابراهیم بیگ.